

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.02.1990, sp. zn. 6 Tz 4/90, ECLI:CZ:NS:1990:6.TZ.4.1990.1

Číslo: 58/1990

Právní věta: Předmětem zabránění věci podle § 73 odst. 1 tr.zák. může být jen hmotný nosič záznamu, například videokazeta s pornografickým záznamem, jehož obsah vyžaduje uložení tohoto ochranného opatření z důvodu tzv. jiného obdobného obecného zájmu [§ 73 odst. 1 písm. c) tr. zák.]. Zvukový, vizuální, resp. audiovizuální záznam zachycený na hmotném nosiči není samostatnou věcí ani příslušenstvím věci (hmotného nosiče). Pokud nebyl hmotný nosič záznamu zabrán a vrací-li se jako doličná věc, které není v trestním řízení třeba (§ 80, 81 tr.ř.), nelze při rozhodování o vrácení věci stanovit, jak nakládat s jeho obsahem, například rozhodnout, že obsah záznamu bude před vrácením věci vymazán apod.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 15.02.1990

Spisová značka: 6 Tz 4/90

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Zabránění věci

Předpisy: 140/1961 Sb. § 73 odst. 1 písm. c 141/1961 Sb. § 80
§ 81

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 58

Předmětem zabránění věci podle § 73 odst. 1 tr. zák. může být jen hmotný nosič záznamu, například videokazeta s pornografickým záznamem, jehož obsah vyžaduje uložení tohoto ochranného opatření z důvodu tzv. jiného obdobného obecného zájmu [§ 73 odst. 1 písm. c) tr. zák.]. Zvukový, vizuální, resp. audiovizuální záznam zachycený na hmotném nosiči není samostatnou věcí ani příslušenstvím věci (hmotného nosiče).

Pokud nebyl hmotný nosič záznamu zabrán a vrací-li se jako doličná věc, které není v trestním řízení třeba (§ 80, 81 tr. ř.), nelze při rozhodování o vrácení věci stanovit, jak nakládat s jeho obsahem, například rozhodnout, že obsah záznamu bude před vrácením věci vymazán apod.

(Rozsudek Nejvyššího soud ČR z 15. 2. 1990 sp. zn. [6 Tz 4/90](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem ČSR Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení krajského soudu v Brně z 25. 7. 1989 sp. zn. 4 To 211/89 a usnesení městského soudu v Brně z 1. 6. 1989 sp. zn. 8 T 130/88. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem městského soudu v Brně z 29. 7. 1988 sp. zn. 8 T 130/88, byl mladistvý M. Z. uznán vinným trestným činem ohrožování mravnosti podle § 205 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., od jeho potrestání však bylo podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zák. upuštěno.

Uvedeného deliktu se mladistvý dopustil podle zjištění městského soudu v Brně tím, že „v přesně nezjištěné době od července 1986 do července 1987 ve svém bytě v ulici Vránova 111 nejméně v šesti případech promítal pornofilm, a to taktéž osobám mladším osmnácti let, například M. Š., nar. 28. 12. 1970, M. Z., nar. 22. 12. 1970, L. S., nar. 21. 5. 1971 a dalším, o kterých věděl, že dosud nedosáhli osmnácti let“.

Citovaný rozsudek nabyl právní moci v řízení před soudem prvního stupně dne 24. září 1988.

Dne 3. 4. 1989 byl městskému soudu doručen návrh městského prokurátora v Brně na zabránění předmětné videokazety s pornografickým obsahem podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. s tím, že tento postup vyžaduje obecný zájem, přičemž kazeta je vlastnictvím manželů J. Č. a D. Č. V řízení o zabránění věci kromě toho uplatnila D. Č. jménem obou vlastníků návrh, aby kazeta byla smazána a jim vrácena.

Městský soud rozhodl usnesením z 1. 6. 1989 sp. zn. 8 T 130/1988, jímž jednak zamítl návrh městského prokurátora na zabránění věci – videokazety s pornofilmem, jednak rozhodl o tom, že se podle § 81 odst. 3 tr. ř. zničí vymazáním obsah uvedené kazety, resp. pornografický film, a konečně podle § 80 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že se uvedená videokazeta vrací manželům J. Č. a D. Č.

Proti tomuto rozhodnutí podal městský prokurátor řádně a včas stížnost, kterou odůvodnil tím, že výrokem o vrácení věci majitelům městský soud rozhodl o navrácení videokazety v původním stavu, tedy včetně závadného obsahu, neboť možnost smazání tohoto obsahu, naznačená soudem v odůvodnění napadeného usnesení, není právně významná. Kromě jiného městský prokurátor zdůraznil, že obsah kazety nepodléhá ani režimu podle § 120 a 121 občanského zákoníku, ale že na něj nedopadá ani ustanovení § 119 cit. zákoníku; uvedený záznam by proto mohl být sám o sobě nanejvýš předmětem autorských práv upravených zákonem č. 35/1965 Sb. a navazujícími právními normami.

Navrhl proto, aby krajský soud v Brně napadené usnesení zrušil a poté využil postupu podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Krajský soud se však se stanoviskem stěžovatele neztotožnil a usnesením z 25. 7. 1989 sp. zn. 4 To 211/89 stížnost podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítl.

Toto rozhodnutí krajského soudu napadl ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. generální prokurátor ČSR stížností pro porušení zákona. V odůvodnění podaného mimořádného prostředku vyslovil mimo jiné názor, že věcí ve smyslu trestního zákona, trestního řádu i občanského práva hmotného je nutno rozumět ovladatelný hmotný předmět, který slouží potřebám lidí a který proto může být podle stěžovatele například přírodní síla, zvukový či vizuální záznam, součást jiné věci apod., neboť taková věc musí mít v době rozhodování povahu samostatné části, rozdílné od ostatních částí.

Na tyto úvahy pak stěžovatel navázal argumentací, že obsah videokazety nelze podřadit ani pod

pojem věci definovaný v ustanovení § 119 občanského zákoníku, neboť jiné věci než věci movité a nemovité náš právní řád nezná, a obsah záznamu může být nanejvýš předmětem autorských práv ve smyslu shora již naznačeném.

Navíc stěžovatel namítl, že vlastní, resp. vlastníci videokazety byli v době rozhodování o návrhu na zabránění věci známi, bylo zjištěno i místo jejich pobytu, a nemohl proto přicházet v úvahu postup podle § 81 odst. 3 tr. ř. Ostatně nepřicházel v úvahu ani postup podle § 80 odst. 1 tr. ř. s ohledem na stanovisko vlastníků věci, výslovně vyjádřené ve veřejném zasedání D. Č.; nebyl tedy splněn ani předpoklad, že osoba rozdílná od osoby, která věc vydala nebo již byla odňata, uplatnila na věc nárok.

Generální prokurátor ČSR proto vyslovil názor, že městský soud v Brně svým nesprávným postupem porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 6, § 80 odst. 1 a § 81 odst. 3 tr. ř., krajský soud v Brně pak v ustanovení § 147 odst. 1 písm. a), b) a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud ČSR porušení zákona v této podobě vyslovil, aby obě vadná rozhodnutí zrušil a dále aby postupoval podle § 271 odst. 1 tr. ř., tedy vlastním rozhodnutím vzniklý protiprávní stav odstranil a napravil.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal z podnětu generálním prokurátorem ČSR podaného mimořádného opravného prostředku podle § 267 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného usnesení, zabýval se z tohoto hlediska rovněž správností postupu řízení, které vydání tohoto usnesení předcházelo, a shledal, že stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Naprosto oprávněně vycházela stížnost pro porušení zákona z toho, že na videokazetu Agfa High Color, E - 180, uloženou v depozitu městské prokuratury v Brně, dopadá pro její závadný obsah, konkrétně pro film s pornografickým obsahem, který je na ní nahrán, režim předpokládaný ustanovením § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Z obsahu spisu je jednoznačně patrné, že tato kazeta byla mladistvým M. Z. užita ke spáchání trestného činu ohrožování mravnosti, protože však jejími vlastníky byli v této době manželé J. Č. a D. Č., nebylo možno na ni vztáhnout ustanovení § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. Obecný zájem, vyžadující kromě jiného zabránění předmětů ohrožující mravnost, opodstatňoval však postup podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák. Ohledně této otázky ostatně nikdo z účastníků řízení žádné námítky nebo pochybnosti neuplatnil.

Lze sice pochopit snahu městského soudu v Brně vrátit vlastníkům po odstranění závadného obsahu jejich videokazetu, tedy předmět nezanedbatelné hodnoty, jímž byla spáchána jinou osobou trestná činnost. Je však současně nutno přisvědčit názoru, vyjádřenému v podané stížnosti pro porušení zákona, že právní výklad pojmu „věc“ postup zvolený městským soudem nepřipouští.

Stěžovatel především v podané stížnosti správně připomenul, že podle současné soudní praxe je za věc ve smyslu § 55, § 73 tr. zák. a dalších považován ovladatelný hmotný předmět, který slouží potřebám lidí a který proto může být předmětem vlastnictví, což je podstatné i z pohledu § 55 odst. 2, § 73 odst. 1, 2 tr. zák. Může to být jen individuálně, specificky určená a samostatná věc (viz č. 12/1969 sb. rozh. tr.).

Obsah videokazety nelze podřadit pod pojem věci, resp. příslušenství věci, tj. kazety, na níž je nahrán. Tato kazeta je tzv. hmotným nosičem záznamu. V posuzovaném případě mohl být trestněprávními opatřeními postižen výhradně shora uvedený hmotný nosič závadného obsahu, tedy zajištěná videokazeta s pornografickým filmem, a to postupem podle § 73 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Dále se Nejvyšší soud ČSR zabýval otázkou porušení zákona v ustanoveních § 80 odst. 1 a § 81 odst. 3 tr. ř.

Městský soud v Brně tak svým nesprávným postupem porušil zákon v nedůvodně užitých ustanoveních § 80 odst. 1 a § 81 odst. 3 tr. ř., krajský soud v Brně pak pochybil tím, že ačkoli věc přezkoumával z podnětu stížnosti podané městským prokurátorem v Brně, pochybení soudu prvního stupně nenapravit, popřípadě neučinil potřebné kroky k nápravě. Nedosáhl tak své zákonné přezkumné povinnosti, důvodnou stížnost městského prokurátora neprávem zamítl a sám tak skutečně porušil zákon v ustanoveních § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř.